

Zmizí sociální ráj Nauru ze země? Zastaví žaloba Mikronésie na ČR globální oteplování? Dopady, predikce, vliv na atoly.

Území Federativních států Mikronésie i nejmenšího státu světa Nauru je tvořeno korálovými ostrovy – atoly. Tyto ostrovy vznikají postupnou přeměnou mořských sopek, pokud byla erupce sopky dostatečně silná a kužel sopky se vynořil nad hladinu. Nezbytnou podmínkou pro vznik atolů je teplá a čistá voda (korály rostou jen mezi 30° rovnoběžkami). Díky svému původu jsou korálové ostrovy charakteristické nízkou nadmořskou výškou, která se pohybuje jen do několika metrů nad mořem. Atoly samy o sobě časem zanikají tak, že se rozpadají a snižují zpátky pod hladinu.

V nadmořské výšce atolů také tkví největší nebezpečí, které může globální oteplování, daným ostrovním státům způsobit. Vlivem zvýšení hladiny oceánu, byť jen relativně málo, znamená zmenšení území státu, a to o nejvíce osídlené pobřeží, nebo i úplné zatopení ostrova. Některé státy tímto způsobem mohou zcela zaniknout. Nebezpečí pro korály ale přichází ještě dříve, než hladiny skutečně stoupnou – vyšší teploty ničí ekosystémy nutné k jejich životu.

Příkladem takového území jsou státy Mikronésie. Ty se proto rozhodly jednat a zastavit antropogenní činnosti zesilující skleníkový efekt. Cílem vůbec prvního pokusu obětí klimatických změn ovlivnit cizí průmysl právní cestou s poukazem na fakt, že je ohrožována produkcí skleníkových plynů, se stala česká tepelná elektrárna Prunéřov, která je osmnáctým největším znečišťovatelem ovzduší v Evropě. Mikronésie požádala Českou republiku o přezkoumání vlivu Prunéřova na životní prostředí. Důvodem je rozšiřování Prunéřova, které není plánováno s použitím nejmodernějších ekologických technologií.

Vydávání podobných posudků sousedním státům je v případě spouštění elektrárny běžným jevem. Žádost od takto vzdáleného státu je ale unikátní. Pokud Mikronésie uspěje, bude to pravděpodobně světový precedent, kterým se mohou inspirovat další země. Je ale otázkou zda k celkovému zlepšení situace postačí pouze žaloby na znečišťovatele, zda není spíše třeba vzniku radikálnějších opatření typu Kjótských protokolů.

Situace na Nauru je komplikována ještě jeho vlastními hospodářskými problémy. Ještě nedávno jeden z nejbohatších států světa v přepočtu HDP na obyvatele, se dnes nachází v ekonomické krizi. Ekonomika státu vyrostla na těžbě fosfátů, jimiž byl dříve pokryt celý ostrov. Nyní jsou ložiska téměř vyčerpána a ostrov těžbou zdevastován. Špatné investice (a korupce) místní vlády z doby konjunktury navíc do dnešní doby nezanechaly zemi žádný kapitál, či novou ekonomickou možnost. Zemědělství je dnes na ostrově téměř nemožné, navíc zde chybí pitná voda – budoucností obyvatel ostrova je tedy nejspíše přesun jinam, Australská vláda již nabídla jeden ze svých neobydlených ostrovů. Pokusem o záchranu suverenity Nauru měla být snaha z něj udělat nový daňový ráj, ovšem díky protestů USA z tohoto úmyslu sešlo.